

РЕШЕНИЕ

№ 19935

гр. София, 10.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав, в
публично заседание на 05.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Стоева

при участието на секретаря Зорница Димитрова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **8672** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Образувано е по подадена от Д. Т. Х., чрез пълномощника адв. Ю., искова молба срещу Национален осигурителен институт, с която е предявен иск по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за заплащане на обезщетение в размер на 30000 лв. за претърпени неимуществени вреди за периода от 17.09.2021 г. до 15.11.2023 г. от отменени по съдебен ред административни актове - Решение № КПК-71 от 10.12.2021 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт - П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021 г. Претендира се законната лихва, считано от 15.11.2023г. до окончателното изплащане на вземането, и присъждане на разноските по делото.

В исковата молба са изложени твърдения, че от постановените незаконосъобразни актове на ответника - Решение № КПК-71 от 10.12.2021 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт - П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П., отменени по съдебен ред, на ищцата са причинени неимуществени вреди, представляващи претърпени от нея притеснения, неудобства, нарушаване на чувството ѝ за справедливост, психически стрес и дискомфорт. Сочи се, че за дълъг период от време - от 17.09.2021 г. до 15.11.2023г. или почти две години и два месеца, ищцата е изживявала ежедневни притеснения, че следва да възстанови на НОИ правомерно получената от нея сума за парични обезщетения в изключително висок размер от почти 11000 лв., която сума е използвала по предназначение за издръжка на семейството и децата си и с която същата не е разполагала. Излага се, че ищцата е

многодетна майка, грижи се за децата си и няма доход, който да ѝ позволи да заплати подобна сума, поради което се притеснявала, че трябва да търси заем, респ. да се задължи за дълги години да връща толкова голяма сума, ведно с лихвите. Това предизвикало сериозно психическо напрежение у ищцата, същата е изпаднала в състояние на безнадеждност и депресия, изгубила желание за всичко, сринала се емоционално, не желаела да контактува с никого. Сънят ѝ сериозно се нарушил. Постоянно била в лошо настроение, което заедно с липсата на желание да контактува с околните и потиснатостта ѝ продължили чак до отмяната на незаконосъобразните актове на НОИ, но и понастоящем не е същият позитивен, весел и жизнерадостен човек, а близките ѝ започнали да странят от нея поради нейните негативни настроения. Поддържа се, че всички гореописани негативни за ищцата изживявания са пряка и непосредствена последица от отменените като незаконосъобразни актове на ответника.

В съдебното заседание ищцата се представлява от адв. Ю., който поддържа исковата молба, като прави искане за уважаване на иска и присъждане на сторените по делото разноски.

Ответникът - Национален осигурителен институт, чрез процесуалния си представител юрк. С., в срока по чл. 131 ГПК, е депозирал отговор на исковата молба, с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Ответникът счита, че не са налице материалните предпоставки за уважаване на исковата претенция, а отделно от това, претендираните суми са завишени и не отговарят на критерия за справедливост съгласно чл. 52 ЗЗД.

В съдебно заседание ответникът се представлява от юрк. С., която прави искане за постановяване на решение, с което исковата претенция да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана по съображенията, изложени в отговора на исковата молба. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП взема становище за неоснователност на предявения иск, като претендира отхвърлянето му, евентуално за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в коригиран размер, тъй като искът е предявен в завишен размер.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл. 235, ал. 2 ГПК във вр. с чл. 144 АПК събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно между страните по делото, а и се установява от представената по приложеното за послужване адм. дело № 2263/2022г. по описа на Административен съд София-град преписка, че с Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П. на основание чл. 114, ал. 2, т. 2 и чл. 114, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване е разпоредено Д. Т. Х. да възстанови добросъвестно получените парично обезщетение поради общо заболяване, парично обезщетение за бременност и раждане, парично обезщетение за отглеждане на малко дете за периода от 04.10.2017г. до 15.02.2020 г. в размер на 10934,59 лв. – главница. С Решение № КПК-71 от 10.12.2021г. директорът на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – П. на основание чл. 117, ал. 3 КСО е отхвърлил жалба с вх. № 1012-13-137 от 11.11.2021г., подадена от ищцата срещу посоченото разпореждане.

С решение № 11181/15.11.2023г. по адм. дело № 1991/2023г. по описа на Върховния административен съд, Шесто отд., влязло в сила на 15.11.2023г., Решение № КПК-71 от 10.12.2021г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ - П. са отменени като незаконосъобразни.

За изясняване на делото от фактическа страна са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетеля Д. Д. П. и е изслушана съдебно-психологическа експертиза.

Св. П. твърди, че ищцата е споделяла с него за проблеми, които има с изплащане от НОИ на обезщетение за майчинство, била е притеснена, оплаквала се и е била разтревожена как ще връща тези пари на НОИ. Свидетелства, че ищцата изкарала тежка бременност, тревожела се и изпитвала затруднения при отглеждането на децата си, вкл. свидетелят на няколко пъти ѝ помагал финансово. Според свидетеля ищцата не могла да ползва банковите си сметки. Била много притеснена и често говорела за този проблем, свидетелят счита, че била в затруднено психическо състояние, притеснявала се постоянно откъде ще вземе пари, за да ги възстанови.

От заключението на изслушаната по делото съдебно-психологическа експертиза, което съдът изцяло кредитира като пълно, ясно и компетентно дадено, като не са налице основания да се приеме заинтересованост на вещото лице, се установява, че процесното събитие се е отразило негативно на психичното и емоционално състояние на ищцата. Засилило е чувството на тревожност, безизходица. Вещото лице сочи, че при ищцата са се появили трайни симптоми като главоболие, разстройство на съня, изразяващо се в безсъние, повишаване на кръвното налягане, сърцебиене, симптоми на паник атаки, преживяване проблемите като безизходица и отчаяние. Станала е по-затворена, дистанцирана от близки и познати, социалният ѝ живот и среда са ограничени до минимум.

Съобразно експертното заключение завишените резултатите по субскала Посттравматичен стрес показват за наличие на преживяване на притеснения и страхове. Ищцата споделя за невъзможността да се справя с отглеждането на децата си вследствие периода, в който е била лишена от здравните си осигуровки, както и от лишаването от полагащата ѝ се социална помощ, болнични и майчинство. Споделя, че този период е най-трудният в живота ѝ и че и до момента не успява да се почувства стабилна. Начинът на живот на ищцата е променен, като една от причините е възникналият съдебен спор с НОИ, продължителността на производството и разглеждането му на различни инстанции, невъзможността през това време да се справя пълноценно с отглеждането на децата си поради финансови лишения и затруднения, както и влошеното ѝ физическо здраве и емоционално състояние, изразяващо се чрез депресивни синдроми - главоболие, сърцебиене, повишено кръвно налягане, разстройство на съня, болест на щитовидната жлеза, периодично повишаване на кръвната захар. Въз основа на резултатите от проведеното изследване вещото лице дава заключение, че се касае до личност със средна към висока степен на личностна и ситуативна тревожност. Соочи, че такива хора често се чувстват потиснати, тъжни, избухват в плач, с ежедневните ангажменти се справят по-бавно и трудно, често имат усещане за обреченост. При изслушване на експертизата в съдебно заседание вещото лице излага, че Д. Х. разполага със задоволителен личностен ресурс - тя е млада жена, в работоспособна възраст, многодетна майка. При провеждане на адекватно лечение, придружено с психотерапия, за преодоляване на тревожните и депресивни състояния, нейното състояние би могло да се подобри значително, но към момента тя не разполага с необходимите средства за това. Други относими доказателства не са ангажирани по делото.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл. 203 АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е възможна при условията на чл. 1 ЗОДОВ. Във фактическия състав на отговорността на държавата и общините за дейността на администрацията, визирана в чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, се включват следните елементи: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност; вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действия или бездействия и

настъпилия вредоносен резултат. Съобразно чл. 4, ал. 1 ЗОДОВ държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Тежестта на доказване наличието на всички елементи на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ е на ищеца / така решение № 2757 от 11.03.2016 г. по адм. д. № 4638/2015 г. на ВАС/. При недоказване на който и да е от горепосочените елементи на фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ не може да се реализира отговорността на ответника по този ред.

Предмет на разглеждане в настоящото производство е предявен от Д. Т. Х. срещу Националния осигурителен институт иск по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за заплащане на обезщетение в размер на 30000 лв. за претърпени неимуществени вреди за периода от 17.09.2021 г. до 15.11.2023 г. от отменени по съдебен ред административни актове - Решение № КПК-71 от 10.12.2021г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт - П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П..

Според чл. 205 АПК искове за обезщетение за вреди се предявяват срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая искът е предявен срещу Националния осигурителен институт, който е юридическо лице – чл. 33, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване, съответно е пасивно легитимиран ответник. Предявеният иск е местно подсъден на АССГ, с оглед правилата за местна подсъдност, уредени в чл. 7 ЗОДОВ.

Както се посочи по-горе, елемент от фактическия състав на отговорността на държавата и общините, уредена в чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, е наличието на незаконосъобразен административен акт, незаконосъобразно действие или бездействие на орган на власт. Изложените в исковата молба твърдения са за претърпени от ищцата неимуществени вреди вследствие на отменени като незаконосъобразни актове на служители на ТП на НОИ – П. /директора на ТП на НОИ – П. и ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П./. Установи се по делото, че с решение № 11181/15.11.2023г. по адм. дело № 1991/2023г. по описа на Върховния административен съд, Шесто отд., влязло в сила на 15.11.2023г., са отменени като незаконосъобразни Решение № КПК-71 от 10.12.2021г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П., с които е разпоредено ищцата Д. Х. да възстанови добросъвестно получените парично обезщетение поради общо заболяване, парично обезщетение за бременност и раждане, парично обезщетение за отглеждане на малко дете за периода от 04.10.2017г. до 15.02.2020г. в размер на 10934,59 лв. Т.е., налага се изводът, че е доказан първият елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ – незаконосъобразни актове на администрацията, издадени при и по повод изпълнение на административна дейност /процесното решение и разпореждане несъмнено имат характера на административни актове/.

Съдът приема, че чрез проведеното от ищцата пълно и главно доказване се явява доказана и втората предпоставка за основателността на иска с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ – настъпили неимуществени вреди в правната сфера на ищцата. Претендират се причинени неимуществени вреди, представляващи претърпените от ищцата притеснения, неудобства, нарушаване на чувството ѝ за справедливост, психически стрес и дискомфорт, като пряка и непосредствена последица от отменените като незаконосъобразни административни актове на ответника. При извършената съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, включително свидетелските показания, които съдът кредитира, тъй като са логични и

последователни и не се оборват от останалия събран по делото доказателствен материал, както и експертното заключение, настоящият състав приема за доказани негативни преживявания на ищцата, изразяващи се в емоционално разстройство, безпокойство, главоболие, разстройство на съня, повишаване на кръвното налягане, преживяване на проблемите като безизходица и отчаяние, тревожност от това как ще отглежда децата и ще се грижи за ежедневните им нужди. Следователно, незаконосъобразните актове на длъжностните лица при ТП на НОИ - П. са довели до претърпени от ищцата емоционални болки и страдания, чиято степен на интензивност надхвърля присъщия минимален праг от засягане при неблагоприятна за лицето административна дейност.

В този смисъл съдът счита, че е доказано наличието на всички елементи от състава на обективната и безвиновна отговорност на държавата за вреди по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, доколкото по делото се доказват претърпени от ищцата неимуществени вреди, които са в пряка и непосредствена връзка с отменените като незаконосъобразни административни актове. Във връзка с изложеното искът за репарирание на неимуществени вреди, резултат от незаконосъобразни административни актове, се явява доказан по основание.

Въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените болки и страдания и паричната престация, законодателят е регламентирал възможността на увредения да претендира парично обезщетение за неимуществени вреди, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливият размер на това обезщетение по силата на разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, предвиждаща, че обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. При определяне размера на обезщетението за неимуществените вреди съдът следва да изхожда от критериите за справедливост по смисъла на чл. 52 ЗЗД, но не като абстрактно понятие, а съобразно конкретните обективни обстоятелства, свързани с поведението на деца и отражението на деянието върху личността и здравето на пострадалия - ППВС № 4/23.12.1968 г., т.2. Следователно, спрямо критерия за справедливост, дефинитивно определен в нормата на чл. 52 ЗЗД, настъпилата вреда се съизмерява съобразно установените по делото обстоятелства, които са различни за всеки конкретен случай, поради което и определянето на паричния ѝ еквивалент се влияе от конкретното доказване.

В тази връзка съдът, като съобрази указанията, дадени с Постановление № 4/68 г. на Пленума на ВС и с Постановление № 17/63 г. на Пленума на ВС, и критерия за справедливост по см. на чл. 52 ЗЗД, приложен спрямо конкретно установените в разглеждания случай обстоятелства, свързани с продължителността на увреждането - периодът, в който ищцата е търпяла негативни последици, свързани с емоционалното ѝ състояние, вида и характера на доказаните негативни преживявания на ищцата, интензитетът на претърпените болки и страдания, както са описани по-горе, включително, като отчете, че са повлияли на психо-емоционалното състояние на ищцата с по-висок интензитет заради нейното качество на многодетна майка и заради оправданото ѝ очакване, че чрез дължимите ѝ се парични обезщетения за бременност, раждане и майчинство, ще е в състояние да осигури отглеждането на децата си, но от друга страна, не се доказва да са били от естество да предизвикат намеса на специализирана медицинска помощ, намира, че справедливият размер на обезщетението за претърпените от ищцата неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания, възлиза на 3000 лв. Така определеният размер на обезщетението за неимуществени вреди съдът приема, че е в състояние да компенсира неимуществените вреди, претърпени от ищцата, без да доведе до обогатяване, а в допълнение следва да се посочи, че този размер е съобразен с нивото на жизнения стандарт в страната.

Предвид всичко гореизложено съдът приема, че искът за обезщетяване на претърпени от ищцата неимуществени вреди е основателен и следва да бъде уважен до размера от 3000 лв., като до

пълния предявен размер от 30000 лв. подлежи на отхвърляне.

Акцесорният характер на претенцията за законна лихва върху признатия размер на главницата обуславя и нейната основателност. Съгласно т. 4 от ТР № 3/22.04.2004 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменя административният акт. В този смисъл са и указанията в Тълкувателно решение № 5 от 14.07.2022 г. на ВАС по тълк. дело № 4/2020 г. Ето защо, законната лихва върху сумата от 3000 лева следва да се присъди, считано от датата на влизане в сила на решението, с което са отменени като незаконосъобразни административните актове - 15.11.2023 г., до окончателното изплащане на обезщетението.

Относно разноските в производството.

При този изход на спора на ищцата следва да се присъдят доказаните по делото разноски на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ в размер на 10 лв. - за държавна такса за образуване на делото. На ответника на основание чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ във вр. с чл. 37 от Закона за правната помощ вр. с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер на 90 лв., съответно на отхвърлената част от иска. На основание чл. 10, ал. 3, пр. 1 ЗОДОВ ответникът следва да заплати в полза на Административен съд София – град разноски по делото в размер на 700 лв. за депозит за експертиза.

Така мотивиран и на основание чл. 203 АПК, Административен съд София-град, II отд., 72 състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на Д. Т. Х., ЕГН [ЕГН], сумата от 3000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди за периода от 17.09.2021 г. до 15.11.2023 г. от отменени по съдебен ред административни актове - Решение № КПК-71 от 10.12.2021 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт - П. и потвърденото с него Разпореждане № РВ-3-13-01004568/17.09.2021 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО при ТП на НОИ-П., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 15.11.2023г. до окончателното изплащане на вземането, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск от Д. Т. Х. против Национален осигурителен институт по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за разликата над сумата от 3000 лв. до пълния предявен размер от 30000 лв.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на Д. Т. Х., ЕГН [ЕГН], сумата от 10 лв., представляваща разноски по делото за заплатена държавна такса.

ОСЪЖДА Д. Т. Х., ЕГН [ЕГН], да заплати на Националния осигурителен институт сумата от 90 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение по делото.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати по сметката на Административен съд София – град разноски по делото в размер на 700 лв. за депозит за експертиза.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

